

Hoe werf én behoud je allochtone studenten voor de lerarenopleidingen? Engelse en Nederlandse opleiders gingen hierover met elkaar in gesprek op de *University of East London*. Bewustwording van de problematiek bleek een belangrijke stap.

'Laat allochtone studenten zich thuis voelen'

Foto: Francesco Mangoni/Capital Photo

'Op de lange termijn zullen universiteiten wel meer aandacht aan diversiteit moeten besteden, want de wereld wordt steeds kleiner.'

Sommige problemen in het onderwijs zijn universeel. Zoals het gebrek aan mannen voor de klas of leerkrachten die met een hoofddoekje op lesgeven. Ook het binnen halen en behouden van allochtone studenten zijn issues die zowel in Groot-Brittannië als Nederland spelen. Tijdens een bijeenkomst op de *University of East London* (UEL), *Cass School of Education* wordt hier volop over gepraat. De middag is een onderdeel van de *Diversity Tour* in Londen, een vierdaagse studiereis

over diversiteit voor Nederlandse schoolleiders en opleiders, in oktober georganiseerd door het Sectorbestuur Onderwijsmarkt (SBO). Volgens Rubina Boasman van het SBO zijn er verschillende redenen dat veel allochtone studenten in Nederland de lerarenopleiding of pabo niet afmaken. 'Het curriculum vinden ze vaak onduidelijk of valt tegen', verhier volop over gepraat. De middag is een onderdeel van de *Diversity Tour* in Londen, een vierdaagse studiereis

achtergrond moeite om een geschikte stageplek te vinden.' Verder zijn veel allochtone studenten niet gewend om open dagen te bezoeken. 'Vaak hebben ze in hun hoofd zitten: "Leraar worden lijkt me wel leuk", en dat gaan ze dan ook studeren. Als je je van tevoren niet verdiept in de studie, kan het in de praktijk je nog wel eens tegenvallen', aldus Boasman. Diverse pabo's en lerarenopleidingen in Nederland zijn al actief bezig om studenten met een niet-Nederlandse

achtergrond beter te begeleiden (zie kader), maar dit kan nog beter en sterker.

Kopje koffie halen

Volgens Robert Simpson, decaan en *Field Leader for English Language and Linguistics* van UEL, meent dat het binnen halen én behouden van allochtone studenten niet een kwestie is van de poort open doen en iedereen binnen laten. 'Velen zijn de eerste uit hun familie die gaan studeren; voor hen is alles nieuw. Thuis kunnen ze niet goed hun ei kwijt. Wat dat betreft is het vergelijkbaar met de eerste generatie autochtone studenten die uit arbeidersgezinnen komen', vertelt hij. 'Het is verder essentieel dat bepaalde zaken aan allochtone studenten worden voorgekauwd, zodat ze weten waar ze aan toe zijn. Soms kan het al fijn zijn als een docent aan een student laat zien waar de toiletten zijn, waar een kopje koffie gehaald kan worden of hoe een academisch essay moet worden. Als docenten dat vaker zouden doen, krijgen studenten meer het gevoel dat zij zich hier thuis mogen voelen. Onderzoek dus de reis van de student.' Abiola Ogunsola, programmaleider Onderwijs, vindt dat het curriculum van de lerarenopleidingen een afspiegeling moet zijn van de schoolbevolking. Opleiders moeten dus kijken welke waarden het leerplan heeft. 'De achtergrond van de allochtone studenten moet erkend worden', vertelt de uit Nigeria-afkomstige docent. 'Verder vind ik dat een leraar die een klas heeft met kinderen uit Marokko, Ethiopië of ieder ander land, daar ook geweest moet zijn. Zo is onze universiteit onlangs met een groepje studenten naar Gambia gegaan om te kijken hoe het onderwijs daar in elkaar steekt. Dit helpt de jongeren om zich te focussen op hun eigen ontwikkeling én geeft toegang tot hun eigen achtergrond.'

Tijd voor verandering

Maar in Londen verloopt niet alles rooskleurig; ook hier komt het voor dat studenten met een niet-Engelse achtergrond zich anders benaderd voelen. Bovendien is aan het einde van een

Rotterdam op de bres voor de allochtone student

Op Rotterdamse basisscholen bestaat de leerlingpopulatie vaak voor meer dan de helft uit allochtone kinderen. En dat terwijl het onderwijspersoneel (volgens cijfers van het SBO) slechts voor zo'n 7 procent uit allochtonen bestaat en 60 procent van de niet-Nederlandse pabostudenten in Rotterdam voortijdig afhaakt. Dat moest anders, vonden Hogeschool Rotterdam, Pabo Thomas More en Hogeschool Inholland. Zij sloegen de handen ineen en startten in september 2007 met het project *Meer allochtone docenten voor Rotterdam*. Zo is er een sollicitatie-ondersteuningsproject, waarbij een videopresentatie van een student wordt gemaakt, om zo het gezicht achter de student aan scholen te laten zien en heeft rapgroep K-Liber een speciaal nummer gemaakt voor het project dat tijdens een roadshow opgevoerd gaat worden. Bij het mentorproject komen startende leraren en vierdejaars studenten maandelijks bij elkaar om te leren van elkaars ervaringen. 'Opvallend is dat hier veel over de thuissituaties wordt gepraat', meent projectleider Jos de Rooij. Het project werpt zijn vruchten af, maar verloopt niet zonder slag of stoot. De Rooij: 'Het sollicitatie-ondersteuningsproject scoort wat minder; studenten voelen zich door dit project in een hokje geduwd. Niet zo gek, want dit is door Nederlanders bedacht. Allochtonen moeten dus heel nauw bij het beleid worden betrokken, in plaats van zaken over hun hoofden heen regelen. En hen bovenal niet als "bijzonder" bestempelen. We hebben hier veelal te maken met een derde generatie allochtonen, een groep die zichzelf niet als buitenlands ziet. Zij zijn hier immers geboren en getogen en spreken vloeiend Nederlands. Maar ze hebben wél een afwijkende naam, een andere huidskleur en kleden zich soms afwijkend. Wanneer ze gaan solliciteren, vallen jammer genoeg veel mensen over deze aspecten.'

lerarenopleiding vaak zo'n een derde van de studenten voortijdig afgehaakt, verklaart decaan Linda Amrane-Cooper. 'Daar zijn we niet blij mee. Gelukkig heeft deze universiteit vijf keer zo veel aanmeldingen bij de lerarenopleidingen, als dat er plek is.' Deze uitspraak resulteert in verbijsterde blikken uit de zaal van de Nederlandse opleiders; voor hen klinkt dit als een utopie. Amrane vervolgt: 'Op de lange termijn zullen de universiteiten wel meer aandacht aan diversiteit moeten besteden, want de wereld wordt steeds kleiner en we krijgen meer te maken met verschillende culturen. *It's time to make a change*. En daar zal deze universiteit hard haar best voor doen.'

Inspiratie

Docent godsdienst en levensbeschouwing Jantine Kolkman van Hogeschool IPABO Amsterdam/Alkmaar geeft te kennen veel nieuwe inzichten te hebben opgedaan. 'Ik zie opleiders op de lerarenopleiding in Londen met dezelfde vragen worstelen als wij. Maar waar we in Nederland qua diversiteit nog in de kinderschoenen staan, zijn de docenten in Engeland veel verder in hun denken. Want wat kan een opleiding doen als je diversiteit

daadwerkelijk belangrijk vindt? Een docent moet zich realiseren dat een allochtone student in een vijandige omgeving verkeert en dat studenten gedurende hun opleiding een reis maken waar ze vaak nieuwe stappen moeten zetten. Een ander punt dat werd aangehaald is goed luisteren naar wat studenten met een niet-Nederlandse achtergrond te vertellen hebben en ervoor te zorgen dat ze veel persoonlijke aandacht krijgen. Verder vond ik de uitspraak dat het curriculum moet aansluiten bij de beleevingswereld van de verschillende studenten, veelzeggend. Zover zijn we in Nederland nog niet! Ook de opmerking dat alle studenten het gevoel moeten hebben dat ze welkom en veilig zijn op hun opleiding, vind ik belangrijk. Het impliceert dat je erkent dat allochtone studenten verschillen van autochtonen. Allemaal punten die ook op onze school spelen, maar waar we ons nog te weinig bewust van zijn', meent Kolkman. 'De Engelse docenten besloten de middag met de opmerking dat de tijd vraagt om verandering. Dat geeft de burgermoed. Mijn ervaringen op de *University of East London* hebben mij genoeg inspiratie gegeven om verder met diversiteit aan de slag te gaan.'

Lisette Jongerius *